

De berm in bloei voor de bij

www.ivn.nl/afdeling/westerveld

Zandblauwije

Brunel (bijenkorfje)

Rode klaver

Biggenkruid

Hopklaver

Rolklaver

Vertakte leeuwentand

Margriet

Duizendblad

Knoopkruid

Scherpe boterbloem

Bermplanten bestaan niet

- Bermplanten zijn geen speciaal andere planten dan elders
- Het zijn de wilde planten zijn uit ons landschap verdwenen door het intensieve akkerbouw waar onkruid bestreden wordt, en de intensieve veeteelt, waar vermesting het gevolg van is.
- De wilde planten, die zich daarna in de berm konden handhaven, kunnen niet tegen voedselrijkdom. Daar krijgen grassen de overhand. Een schrale berm dankzij de arme zandgronden en beheer van maaien en afvoeren geeft de kans om zich te handhaven en uit te zaaien in open plekken.
- De berm is hun laatste toevluchtsoord.

Bermplanten bestaan wel

- Selecteren zichzelf vanwege eigenschappen die passen bij een berm.
- Strook laag blijvende bloemplanten en grassen naast de weg in een open mat. Bloeitijden volgen elkaar op.
- De flora van de zonnige bermen, geldt niet voor schaduwrijke bermen onder aaneengesloten bomenrijen.
- Zandig, niet bemest, matig voedselrijke bodem met open plekken
- Middelhoge planten, mede afhankelijk van voedsel in bodem
- Door bezuinigingen op beheer dreigt ook de flora in de berm te verdwijnen.

Margriet

Lage tot middelhoge vast plant, met scheve vaak vertakte wortelstok waaraan lange en taaie wortels groeien. Winterknoppen diep weg in kleine rozetten in groepen bijeen.

Bloeit in lente en zomer

Houdt van neutraal tot basische, matig vochtige, voedselrijke grond. Op zandgrond is het een indicator voor leem.

Verdraagt zowel maaien als begrazing goed.

Heeft voor kieming open plekjes nodig, bij zwaardere bemesting legt ze het af tegen gras. Is afhankelijk van bloemrijk bermbeheer, en geldt als het icoon daarvan, omdat de mens de bloemen graag plukt.

Voedselplant voor allerlei insecten: torretjes, snuitkevers, bladrollers en andere rupsjes.

Hopklaver

Werd ook wel als veevoer verbouwd.

Staat graag op stenige plaatsen, langs steenslag aan de wegranden, doet ongebruikt asfalt splijten.

Bloeit van de lente tot in de herfst.

Verder kan deze plant goed tegen zon, drogere grond, maar kan niet tegen zure grond.

Speciaal mechanisme voor bestuiving, want planten passen zich ook aan aan bestuivers

Verspreiding zaden als een soort klit

Biggekruid

Lage tot middelhoge, vaste plant, met een korte stevige penwortel, en winterknoppen die plat op de grond liggen.

Bloeit in voorzomer tot zomer.

Kan op zure grond, schrale, droog tot vochthoudend, maar niet uitgesproken nat, het meest op zand en leem. Heeft een lage, niet geheel gesloten grasmatt nodig om zich te kunnen handhaven. Komt als 1^e op na maaibeurten (max 2 x per jaar, kan niet tegen ploegen).

Indicator van terrein dat 's winters niet onder water komt

Belangrijke nectar en stuifmeelbron voor bijen omdat de bloei valt als andere drachtplanten nog niet / niet meer bloeien

Brunel of Bijenkorfje

Lage tot zeer lage vaste plant. Wortelt niet diep, vermeerderd zich door liggende stengeldelen tot kleine plakken.

Bloeit van voorzomer tot herfst

Bloemen zijn gebouwd op bestuivende insecten met een landingsplaats, en de nectar zit diep in de bloem aan het eind van de buis, vooral langtongige hommels en wilde bijen.

Zonnig tot matig beschaduwde, niet te dicht begroeide plekken op vochtige verdichte matig voedselrijke bodem, vooral op leem. Graag op afwisselend natte tot enigszins uitdrogende bodem.

Indicator voor plekken waar zeldzame planten te verwachten zijn

Rolklaver

Forse penwortel

Staat in allerlei graslandtypen, ook in bermen. Daar vaak een vorm met rechtopstaande holle stengels en donkergroene blaadjes. Verdraagt matig vochtige voedselarme zure grond, groeit ook in schrale bermen en verdraagt pekelen tegen gladheid goed.

Kan tegen een stootje dus

Bloeit van voorzomer tot herfst. Bestuiving met pompmechanisme

Kiemt vaak in mierennesten

Indicator voor leemhoudende grond

Rolklavers trekken veel soorten bijen en andere bestuivers. Vroeger belangrijke voedselbron voor vee, met gunstige invloed op de melkwaliteit

Rode klaver

Deelblaadjes een V-vormige vlek: “voer voor vee”. Was in de oudheid als veevoederplant in cultuur. Rijk aan eiwit.

Bloeit van voorzomer tot in de herfst

Als berrnplant indicator voor goed maaibeheer: max 2 x per jaar en 2 x afvoeren, maaihoogte aangepast.

Bestuiving (klapstoelmechanisme) vooral door langtongige hommels, de aardhommel maakt vaak van opzij een gaatje in de kroon.

Klavers zijn geliefd bij alle soorten bijen, vanwege hun eiwitrijkere stuifmeel

Duizendblad

Middelhoge vaste kruidig geurende plant.

Wortelt diep met taaie wortelstokken, de ondergrondse uitlopers vormen nieuwe planten. Stengels zijn taai.

Bloeit van half juni tot herfst.

Op alle terreinen, niet op blijvend natte grond. Verdraagt halfschaduw en extreme droogte. Liefst humusarme, matig voedselrijke bodem.

Kan tegen betreding en berijding, en kan zich zelfs aan wegranden uitbreiden. Handhaaft zich bij veelvuldig maaien, bloeit dan niet. Tolerantie voor zware metalen (lood uitlaatgassen). Geeft stevigheid op rulle of steile plaatsen aan de bodem.

Wordt bezocht door drommen insecten.

Knoopkruid

Middelhoge tot hoge vaste planten, met wortelstok, die zich ontwikkelt tot een steeds forsere plant, vormt aan de stengelbasis uitlopers met rozetten die wortelen en waar nieuwe bloemstelen uit groeien.

Bloeit in zomer en herfst.

Voorkeur voor matig voedselrijk grasland en licht bemeste grond, groeit op zand als dit humusrijk, lemig of kalkhoudend is. Kan in redelijk ruige vegetatie staan, mits deze niet dicht gesloten is.

Wordt vooral door wilde bijen bezocht en niet zo in trek bij hommels. Pluimvoetbij.

Zandblauwtje

Omvangrijk wortelstelsel, leeft 2 á 3 jaar

Karakteristiek voor kalkarme lemige zandgrond. Zonnige open plekken. Humus arm, voedselarm.

Bloeit in de zomer.

Staat vooral in wegbermen. Is als kortlevende plant aangewezen op duurzame open kiemingsplekjes. Verdraagt geen mest want wordt dan overwoekerd door grassen.

Belangrijke nectar en stuifmeelbron voor vooral kleine kort-tongige wilde bijen (zandbij, maskerbij)

Vertakte leeuwentand

Lage tot middelhoge vaste plant, met een korte meerkoppige wortelstok en taaie stengels die tegen matige betreding kunnen.

Bloeit in nazomer en herfst.

Staat op allerlei grondsoorten. Wil graag vochtig staan, verdraagt waterstands-wisselingen en periodieke overstromingen.

Maar staat in een laagblijvende of regelmatig gemaaide grasmat, niet tussen lang gras. Veert bij maaien mee, en bloeit vaak door.

In bermen in de zone tussen berm en wegrand, kan tegen berijding

Boterbloem

Middelhoge vaste plant, korte wortelstok, geen vegetatieve vermeerdering, dus aangewezen op bestuiving door insecten.

Bloeit het hele zomerhalfjaar tot in de winter.

Een plant van de graslanden, houdt stand tussen de grassen, kan op alle grondsoorten, behalve extreem droog/nat/voedselarm. Verdraagt bemesting en beweiding (koeien lusten geen boterbloemen)

's Nachts en bij regen schuilen allerlei insecten onder de boterbloemen, die in de slaapstand een parapluutje vormen.

Wilde bijen, zweefvliegen en vliegen worden aangetrokken

Selectie voor berm en Bermbeheer

- Rozetten
 - Open plekken
 - Penwortels / diepe wortelstelsels
 - Geen aaneengesloten grasmat
 - Opeenvolgende bloeitijden
 - Nectar en stuifmeel voor alle bijen
 - Waardplanten voor vlinders
 - Eten voor allerlei kleine insecten
- Maaihoogte aanpassen
 - Maaisel afvoeren, voedselarm
 - Niet ploegen of spitten
 - Strak groen is niet het doel
 - Maai max 2 x per groeiseizoen
 - Mozaiek beheer
 - Knoop bloemrijke bermen aan elkaar

Bermplanten	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov
margriet	x	x	x	x	x			
hopklaver		x x	x	x	x	x		
biggekruid			x	x	x			
brunel			x	x	x	x		
rode klaver			x	x	x	x		
rolklaver			x x	x	x	x		
duizendblad			x	x	x	x		
knoopkruid			x	x	x	x	x	
zandblauwtje				x x		x		
leeuwetand						x x	x	
boterbloem			x	x	x	x	x	x